

The Effects of a Mental Health Education Program on Helping Behaviors of Family members to Alcohol Dependence Patients for Relapsed Prevention

Yada Chinpracha*, *Manyat Ruchiwit RN., PhDx***,
Pitakpol Boonyamalik M.D., Ph.D***

Abstract

Objective: To study the effects of a Mental Health Education Program on helping behaviors of family members to alcohol dependence patients for relapsed prevention.

Methodology: A quasi - experimental design was conducted. The subjects were 60 family members of alcohol dependence after treatment, divided into two groups by simple random sampling, 30 in the experimental group and 30 in the control group. The experimental group had participated in the Mental Health Education Program continuously for 6 weeks. The control group had not participated in the program. This program applied the theory of the health belief model and health education process together with the group process, participation in the learning process, and group discussion and practice. Pre-test and post-test questionnaires were assessed for data collection for both the experimental and control groups. Percentage, means, standard deviation and t-test for the independent sample and a Chi-square test were used for data analysis.

Results: After the Mental Health Education Program the experimental group had changed their practice to prevent relapse of alcohol dependence to a greater extent than the control group at a significance level of 0.05. Most participants were satisfied and found the program interesting and very useful.

Conclusions: Mental Health Education Program for family members to prevent relapse of alcohol dependence is useful.

Key Words: Mental Health Education Program, Alcohol Dependence Patients Relapsed prevention

J Psychiatr Assoc Thailand 2008; 53(4): 405-416

* Master of Nursing Science, Faculty of Nursing. Mental Health and Psychiatric Nursing. Thammasat University.

** Associate Professor, Faculty of Nursing. Thammasat University

*** Director, Nakhon Panom Rajanakarindra Psychiatric Hospital, Nakhon Panom, Thailand

ผลการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาต่อพฤติกรรมความช่วยเหลือของสมาชิกในครอบครัวแก่ผู้ป่วยติดสุราเพื่อการป้องกันการติดยา

ญาติา จินประชา*, มรรยาท รุจิวิชญ์**, พิทักษ์พล บุญมาลิก***

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาต่อพฤติกรรมความช่วยเหลือของสมาชิกในครอบครัวแก่ผู้ป่วยติดสุราเพื่อการป้องกันการติดยา และความพึงพอใจของสมาชิกในครอบครัว ต่อโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษา

วิธีการศึกษา เป็นการศึกษาทั้งทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกในครอบครัวของผู้ป่วยติดสุรา ภายหลังการรักษาแบบผู้ป่วยในไม่เกิน 6 เดือน จำนวน 60 คน โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำนวนกลุ่มละ 30 คน กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษา สำหรับกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษา แต่ได้รับเอกสารคู่มือการดูแลช่วยเหลือผู้ป่วยติดสุรา และทั้งสองกลุ่มจะได้รับการให้คำปรึกษารายบุคคลตามปกติของทางสถาบันธัญญารักษ์ โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ และกระบวนการสุศึกษา ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ละ 1 ครั้งๆ ละ 60-90 นาที โดยใช้กระบวนการกลุ่มที่เน้นการมีส่วนร่วม การอภิปราย กลุ่มการฝึกปฏิบัติ การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมความช่วยเหลือของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยติดสุรา เพื่อป้องกันการติดยา แบบประเมินความเชื่อด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการติดยาของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยติดสุรา และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อความพึงพอใจของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยติดสุรา นำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบทางสถิติด้วย Chi-square test และ Independent t-test

ผลการศึกษา พบว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความช่วยเหลือของสมาชิกในครอบครัวแก่ผู้ป่วยติดสุราเพื่อป้องกันการติดยา กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมภายหลังผ่านโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ความเชื่อด้านสุขภาพเพื่อป้องกันการติดยาของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยติดสุรา กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมภายหลังผ่านโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่าสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยติดสุรามีความพึงพอใจต่อโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาเพราะเป็นโปรแกรมที่มีความเหมาะสม และให้ประโยชน์มาก

สรุป รูปแบบโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษา เป็นกลวิธีหนึ่งที่จะช่วยในการส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความช่วยเหลือแก่ผู้ป่วยติดสุราเพื่อป้องกันการติดยาได้มากขึ้น สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรมความช่วยเหลือ เพื่อป้องกันการติดยาให้แก่สมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยติดสุราและสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยเสพติดกลุ่มอื่นๆ ในโอกาสต่อไป

คำสำคัญ โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษา พฤติกรรมความช่วยเหลือของสมาชิกในครอบครัว ความเชื่อด้านสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว ผู้ป่วยติดสุรา

วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย 2551; 53(4): 405-416

* พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาล สุขภาพจิตและจิตเวช มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

** รองศาสตราจารย์ 9 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

*** ผู้อำนวยการ ร.พ.จิตเวชนครพนม ราชนครินทร์ อ.เมือง จ.นครพนม